

Teiresias

Vem vaktar perten här? Bed Kadmos komma ut,
~~igenom en, som en gång från staden Siden,~~
 Han ^{sen} byggde denna berg ^{och} aurarna kring Thebe.

Meddela honom någon att Teiresias
 är här. Han anar säkert i vad ärende
 jag kommit hit, han minns nog vad vi gaelingar
 ken överens: ~~att fatta thyraestaven och~~
~~i rådjurskudar svepta kronan våra ännen.~~

Kadmos

Teiresias!

Da gamle vän - med glädje kände jag igen
 din stämma inifrån - det var en vis mans röst ✓
 Jag är beredd. Här har jag gudens tillbehör.
~~Gi före du och visa, gammal som du är~~
~~sig, gaeling, vägen. Du Teiresias är vis.~~
~~Och inte blir vi trötta om vi också dag~~
~~och natt skall druka stavarna i marken. Hur~~
 jag känner mig förgyngrad!

Teiresias

Det gör också jag.
 I dansen känner jag min ungdom återvända.

Kadmos

Ät låt oss spänna för och åka upp till bergen!

Teiresias

Att åka vere ej att hedra Dionysos.

Kadmos

Äval, så får väl gubben leda gaelingen.

Teiresias

~~Att åka vere ej att hedra Dionysos.~~
 Vi kommer utan möda dit med gudens hjälp.

Kadmos

Är vi de enda här i staden som tänker dansa?

Teiresias

Vi är de enda kloka i en stad av idel dårar.

~~Kadmos~~

~~Vi väntar inte på dem. Kom och tag min hand.~~

Teiresias

~~Se här, håll fast och låt oss vandra hand i hand.~~

Kadmos

Hur kan en dödlig visa ringaktning mot gud?

Teiresias

Mot det gudomliga förslår ej vårt förstånd.

Den visdom som vi fått i arv från våra fäder

Jämnärlig är med tidens själ, och mänskotanken,

ej ens den djupaste, kan nånsin rubba den.

Kanhända säger någon att vi borde blygas,

så gamla som vi är att kransa våra ännen?

Vår gud gör ingen skillnad mellan man och gubbe.

Av alla, unga eller gamla, vill han dyrkas

i samfälld dans - han känner inga undantag.

Kadmos

Teiresias, min vän, du ser ej dagens ljus:

låt därför mig som ser, bli siare åt dig.

Min efterträdare, Echions son, kung Pentheus

jag ser med snabba steg bege sig hit till oss.

~~Vad han ser upprörd ut! Vad kan han ha på hjärtat?~~

gongong

Pentheus

prev. + då valder

(med svit)

Ragni + Eva fan!

Knappt har jag återkommit till mitt land förrän
jag hör en ovälkommen nyhet : kvinnorna
lär fly från hemmen, gripna av ett slags besatthet
och samlas hoptals i de skogbeklädda bergen.

De dyrkar, säger man, en nyuppfunnen gud -
Dionysos - vem det nu kan vara - dansande
kring fyllda vinkärl. Men i skogens ensamhet
försvinner än den ena av dem, än den andra
att hänge sig åt tygellösa kärleksmöten.

Backantisk yra kallar de sin lössläpplighet,
men Afrodite är den guden som de hyllar.

"lag och ordning" är den
guden som
de hotar.

~~Den jag fått tag i håller jag i strängt förvar
i stadens hake, bundna och väl bevakade.~~

Och ~~den som~~ ^{minor} ~~den~~ går lösa skall jag jaga ner
ur bergen, jag skall snärja dem i nät av järn
och stävja deras sedeslösa backanaler.

Man säger också att en främling kommit hit -
en lydiar, en trollkarl och besvärjare

med blonda lockar, dränkta i parfym och olja
och ögon brinnande av vin och älskogslust.

Man kretsar dag och natt kring våra unga flickor
och delgar dem backantiska mysterier.

Om jag en gång fått honom inom dessa murar,
då har han svängt sin stav och skakat sina lockar
för sista gången. Han skall mista huvudet.

~~Man säges vara gud och kallas Dionysos~~

~~han skall ha varit sydd i Zeus eget lår och
och bränd till stoft och aska utav blixstens flammor
tillsammans med sin mor, som vittnat falskt mot Zeus!
Att sådant övermodigt skryt, en sådan dårskap
för främlingen, vem han än är, förtjänt av galgen.~~

Ragni + Eva
reaktion

vänling på
Kitharion!?

Ragni + Eva
lilla läget

Och nästa underverk - Teiresias den vise,

den store siaren - i brokig rådgårhud!

Och lika löjväckande: min egen morfar

med thyrsosstav i hand! Jag blygs att se er båda -

att ni vid eura år skall ha så litet vett!

skyns blomsterkrans

Pantheos forts .

Befria dig från murgrönskransen, kasta bort
din thyrsosstav ! Du är min egen moders far !

Det är du Tiresias, som funnit på det här.
Du vill ha ständigt nya gudar och få mer betalt
för nya järtecken i nya offerbål.
Och kände jag ej ömkan med ditt gråa hår
jag satte dig i fängelse bland kvinnorna
samtan som lön för de mysterier du inför här.
Det är något sjukt med fromma sammankomster
där det är druvans eld som tänder kvinnors andakt.

Tiresias

Den nye gudom som du gör dig löjlig över,
du skall i Hellas få en väldigare makt
än jag med få ord kan beskriva. Hör mig : tvännes
gudomligheter främjar människornas nödterft :
Den ena är den ena, brödets givarinna.
Den andra, hennes like, är Semeles son, Dionysos
den gud som räcker drycken åt de dödliga,
den dryck som frälsar de betungade från kvalen
när druvans underbara flöde uppfyllt dem,
som skänker sömnen efter dagens veiemöder -
det enda läkemedel som gör bot för sorg.
Han bringar, själv en gud, åt gudarna sitt offer
för att därmed ge välsignelse åt människan.

En siare är Dionysos. Backusyran
och gudsbesattheten står siarkonsten nära.
För guden tagit i besittning någons kropp
kan den besatte förläsa det kommande.
Förs rikt kan hävda sig på krigsgudens domäner :
när tvänne härar står i vapen mot varandra
kan bloddräkt kan gå förlamande bland leden,
ty även sådan makt kan utgå från vår gud.
Jag vet att du skall skåda honom löpande
på Delfis dubbla klippa, skakande i handen
sin thyrsosstav - och hola honom för hans fötter.

(Cironi?)

← Eia : Fasta jag
känner för att
dela oförfäkt
dill härskan
så va det
likväl rägas,
Dionysos är
en gud, och
ej den
ringaste

← Hans makt
kan hävda sig
på krigsgudens
domäner!

Tetresias fort.

Bliv mig, kung Pentheus : överskatta ej din makt.
Du har en åsikt -- om nu den befinnes falsk,
så gör dej kvitt den. Hälsa denne nye gud
välkommen -- offra, dansa och bekränsa dig !

Sörledaren

Du gamle, dina ord är värdiga Apollon.
Och visligen du vördar Bromios, vår gud.

Indice

En son -- hur klokt Tetresias förmanar dig !
Bliv en av oss och ställ dig inte utanför !
Du överillar dig och far på villospår.
Och om han inte är en gud -- så låtsas tro :
förlätna med en spelad övertygelse
hans gudom : om Semele varit moder åt
en gud, är släktskapen en ära för familjen !
~~Vad på Aklens öde att bli sonersliten~~
~~utan de hundar som han fostrat -- därför att~~
~~han ville överglänsa Artemis som jägare.~~
~~Bliv ej hane lätt bli din ! Låt mig bekränsa dig~~
och kom med oss och dyrka guden som sig bör !

Pentheus

Stig, rör mig inte ! Om du är besatt av Bacchus
så skall du inte smitta mig med galenskapen.
Han harsat satt dig grillerna i huvudet
skall jag bestraffa. ~~Vad~~ -- sänd folk till helgedomen
där denne gamle fågelskådare huserar.
~~Vad upp och ner på allt med treudd eller stänger~~
~~och skingra sen för himlens alla vindar band~~
och ~~brannar Marsch~~ ! Jag vet hur jag skall drabba honom.
Låt andra genomsöka stadens gator efter
den feminina främling som är smittohärden
för denna nya galenskap hos flickor och matronor.
Och blir han tagen skall han föras hit i bojor

Eva + Kajsa
Vort-schleser!

T:

Du ogudaktige,
du vänter inte
spå, hur ga-
lenskapen sliger
dig åt hunden

Pentheus fört.

att stenas till döds som välförtjänt bestraffning för
den backanal, vars bittra följder han skall se. (går ut)

Teiresias

~~En orodaktige, du märker inte själv~~
~~hur galenskapen stiger dig åt huvudet!~~
~~Sen Adamos, låt oss bedja till vår gud för honom,~~
~~hur vildsint han är - och be för hela staden~~
~~att guden iakt-hållas. Följ mig, stödd på staven,~~
~~och hjälp du mig, så skall jag hjälpa dig.~~
~~Det vore illa om vi anavade, vi två.~~
~~"En Endå måste vi lyg och hylla Backus."~~
~~Idå bara inte Pentheus nu dra ofärd över~~
~~ditt hus! Jag säger inte det i egenskap~~
~~av siare - men vi har sett hur saken står. (båda ut)~~

HELEN

sång II

~~(En avslutning av vekten kommer ledande Dionysos fängslad,~~
~~Pentheus ut ur palatset)~~

En soldat

Kong Pentheus, vi är nu tillbaka från den jakt
som du beordrade, och ej med tomma händer.
Vårt villebråd var sällsamt tant och gjorde inga
försök att fly, men räckte villigt sina händer
åt oss. Han bleknade ej ens, men log emot mig
och lät sig utan motstånd fångslas - ja han gjorde
min sak så enkel att jag nästan skändes -. "Främling",
jag sade. "Det är inte med min vilja som
jag binder dig så här - jag måste lyda order."

Hende människor som du låtit spärra inne
i stadens fängelse, med starka fjättrar bundna,
de har försvunnit, lösts från sina bojer, skingrats,
och dyrkar nu i salig yra Bromior.

prem. min. order
ät soldaterna,
går

en till beryktet
resten söker
Dionysos

Asiaterna från
med "ver
ned lyranen!

"betrog från
the bashor!
cl. dyt.

asiaterna
efter nätet!

prem. min.
avbryter usiken,
vaktarna
samlas
en binds i
nätet!
resten
exercis

en soldat forts.

Från deras lemmar löstes banden av sig själva
och dörrarna flög upp. Det var ej mänskoverk.
En undergörare är han som kommit hit,
till Thebe. Vad som nu skall ske må du bestämma.

Pentheus

gong.

Lös honom genast. Är han engång i mitt våld,
så får han vara snabb om han skall komma undan.

Ja, främling - du är fager under ögonen.

Det är ju också kvinnor du är ute efter ...

Så granna lockar! Det är knappast en frisyr
för brottarbanan - de ringlar sig längs kinderna.

Å vit i hyn, välvärdad, aldrig bränd av solen.

Det är kantänka sådan flickorna vill ha dig!

Säg till att börja med din härkomst, främling!

Dionysos

Ja, utan all förhåvelse: har du hört talas om
ett berg som heter Imolos, kallat det blommande?

Pentheus

Jag vet att höjderna kring Sardes kallas så.

Dionysos

Jag kommer därifrån, är lydier till börden.

Pentheus

Var har du lärt mysteriet som du förkunnar?

Dionysos

Är Dionysos själv, Zeus son, som kom till oss.

- 8 -

Adieu från
Dionysos;
avsked!

fångas

berden till theb.

en ariat från!

Pentheus

Finns det en lydsk Zeus som föder nya gudar ?

Dionysos

Han är densamma, han som fannade Semele.

Pentheus

Var det en dröm ? En uppenbarelse i dagsljus ?

Dionysos

Klar stod han för ^{var} min syn och gav ^{oss} sig ritualen.

Pentheus

Vad går den ut på, denna ritual / Låt höra.

Dionysos

Det får man inte röja för de oinvigda.

Pentheus

Vad har den troende för nytta av sin dyrkan ?

Dionysos

En ousäglig nytta - ovetbar för dig !

Pentheus

Ett knepigt svar att locka mig till nya frågor.

Dionysos

För oss som invigda, är din gudlöshet ett hän.

Pentheus

Du säger att du sett din gud. Hur ser han ut ?

Dionysos

Om han behagar. Vem kan bestämma hans gestalt ?

Pentheus

Du slingrar dig igen och svarar bara ord.

Dionysos

För dåren är ett klokt tal alltid meningslöst.

Pentheus

Är vi de första som du hemsökt med din gud ?

Dionysos

Barbarerna har länge dyrkat Dionysos.

Pentheus

Må vara, de är underlägsna grekerna.

Dionysos

Blott annorlunda - och i detta klokare.

Pentheus

Er gudstjänst, är den om dagen eller nattetid ?

Dionysos

Om natten mestadels. Högtidligt mörkret är.

Pentheus

Ikvinnosällskap nattetid ? Det verkar misstänkt.

Dionysos

För all del - man kan synda likaväl om dagen.

Pentheus

Men nu, ordvrängare, är straffets timma kommen !

Dionysos

Ditt straff - för gudsförnekelse och inskränkhet.

Dionysos Pentheus

"Du är oförskäm, backant. Och aldrig utan svar.

Dionysos

Låt höra domen. Vad skall vederfaras mig ?

Pentheus

Först skall jag låta klippa dina vackra lockar.

Dionysos

Mitt hår är heligt. Det är vigd åt Dionysos.

Pentheus

Du måste lämna från dig staven som du bär.

Dionysos

Så kom och tag den. Det är Dionysos stav.

Pentheus

Sen skall du spärras inne bakom lås och bom.

Dionysos

Dionysos

Min gud skall öppna cellens dörrar på min bön.

stener!

Pentheus

Ja, om han hör dig mer ibland backanterna.

Dionysos

Han är här. Han hör och ser allt vad som sker med mig.

Pentheus

Var då? För mina ögon är han inte synlig.

Dionysos

Just här. Din syn förmörkas av din gudlöshet.

Pentheus

Fört hit med rep! Han smäddar mig och hela Thebe!

Dionysos

Håll an! Skall vettlösheten bära hand på vettet?

Pentheus

Bind honom, säger jag! Jag är din överman.

Dionysos

Du vet ej vad du gör - ej heller vem du är.

Pentheus

Jag är kung Pentheus, som av Agaue och Echion.

Dionysos

Det namnet viger du till evig
sham och sorg

Pentheus

I väg ! Till stallet ! Tjudra honom vid en ^{yale} ~~krubba~~
där varken sohen eller månen honom ser !

Var kan han dansa ! Och de här som han har fört med sig,
hans medbrottslingar, sälj dem som slavinnor eller
sätt dem att väva. Ge dem andra göromål
än klappa händerna och föra larm med trummor.

(går in i palatset)

Dionysos

Häval, jag går. Ty det som ej skall hända mig
det händer heller inte. Dig skall Dionysos ~~bestraffa~~
bestraffa - fast du säger att han inte finns.
Ty minns, du trotsar honom när du fängslar mig!

KÖREN

Sång III

(förs ut)
per mi-
nissin
seldakera
i beredby, ariderna fängas
en iakt lämnar

Dionysos

~~Paterländska backantinnor, kom ni så i skräckens våld
att ni föll till marken alla när i spillror Bakkus slog
Pentheus hus. Stån upp igen, låt rädslan vika, fatta mod!~~

röster ur kören

Evoe, vårt stora ljus ? Vi hälsar dig vår frälsare !
Glada skådar vi dig åter i vår övergivenhet.

Dionysos (chrys)

Gav ni verkligen upp hoppet därför att jag spärrats inne
bunden i den mörka håla Pentheus ämnade åt mig ?

Röster ur kören

~~För inte ? Vem bes yddar oss om något hände dig ?
Hur fick du din frihet åter och kom ur tyrannens klor ?~~

XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

Polyxenos

Chris :

Lisse :

SSS

Rätt med egen hjälp jag rymde -- det var ingen sak för mig.

Rätt ur kören

Var du ej med starka fjättrar bunden, hand och fot ?

Polyxenos

Chris :

Lisse fjättrars SSS

Bländverk, sken och gyckelbilder ! Inga bojor lades på mig.

~~Men när trodde att han band mig, var det blott en villosyn.~~

~~I en spiltta dit de fört mig stod en oxe -- honom band han !~~

ridal !

"Jag är lugn och ostörd hos er. Pentheus vrede rör mig ej.

Men kan komma, tror jag, hitåt. Jag hör ljudet av hans steg.

Vad han än kan ha på hjärtat efter allt han drabbats av

~~skall jag lyssna snällt och fogligt, han må rasa aldrig så.~~

Wildhet är den vises gåva, lugn hans överlägsenhet.

Pentheus (ut ur palatset) :

Det går för långt ! Den främmande har undflytt mig.

"En som helt nyss jag såg ord nyligt bunden.

Vad nu !

Här är ju mannen ! Vad har hänt ? Hur kan han stå

här utanför mitt hus, ur cell och bojor löst ?

Polyxenos

Behärra dig. Låt inte vreden koka över.

Pentheus

Hur kom du loss ? Hur rymde du ur fängelset ?

Polyxenos

Jag förutsade ju -- det måtte undgått dig --

att någon skulle hjälpa mig komma ut.

Chris sk
Lisse från

das
begär!

valken väder!

Herden forts.

Pentheus Men berättade, kung, för dig och för din stad

Var då? Jag känner dina mystifikation.

Dionysos

Att smädas utav dig gör honom bara heder.

Pentheus

Stäng genast alla portarna till stadens vaktorn?

Dionysos

Ja tror att guden ej kan hoppa över?

Pentheus

Ja är du kvick - ej när du borde vara det.

Dionysos

Jag har precis det vett som ögonblicket kräver. (en herde in)

Ja kommer någon med ett bud - han är från bergen.

Ge honom företräde, lyssna till hans budskap.

Jag lovar: vi skall inte rymma under tiden.

Herden

Var hälsad, Pentheus, härskare i denna stad!

Jag kommer från det ödsliga Kéthairons vidder

där bergens tinnar lyser glittande av snö.

Pentheus

Och vilket angeläget budskap för dig hit?

Herden

Jag har sett de vilda kvinnorna, backanterna,

de yrselslagna horderna med vita lemmar.

Gud från bergen!

Jag kan berätta, kung, för dig och för din stad
att det är stora, mer än underbara ting
de utfört. Vill du höra allting rakt på sak,
eller ser du hellre att jag väljer mina ord?
Jag vet att du är ganska snar till vrede, herre,
och har ett häftigt och konungsligt sinnelag.

Pentheus

Nej, tala öppet. Du har ingenting att frukta
av mig. Jag vredgas aldrig på en oförvitlig.
Ju mera du berättar om ~~mänadernas~~ ^{härskarverksamhet}
bedrifter, desto värre skall det bli för den
vars konster lockat kvinnorna till dessa upptåg.

Herden

När solens första strålar börjat värma marken
vi förde våra hjordar över klipporna
på väg till betesmarken. Plötsligt fick vi se
tre skaror smyckade för dans. Autonoe
var ledare för en, din egen mor ~~Agave~~ ^{Agaue}
för en, och för den tredje kvinnoskaran Ino.
Var låg de sovande, hänsjunkna mellan träden,
en på en bädd av furugrenar och en annan
med huvudet emot en hög av eklöv luta.
Men allt i höviskt skick, och inte som du sagt
bland fyllda bägare med vin och flöjtmusik
och lössläppt älskogslek i skogens ensamhet.

Min moder hörde bölandet av kreaturen,
hon ryckte till i sömnen och sprang upp och skrek
mitt bland mänaderna som också vaknade
och skakade ifrån sig sömnen, reste sig
med klara ögon, smidigt och i ädelt skick:
matronor, unga kvinnor, giftasvuxna flickor.
Och först de löste håret över skulderna,
drog åt de dräktens knutar som gått upp
och fäste rådjurshudarna kring sina axlar
med band av ormar, väsande med kluvna tungor!

(Gud från bergen!)

Varian forts.

Och föderskor, som hade lindebarn därhemma
de lyfte upp i famnen späda kid och ungar
av hjortar eller vargar, lade dem till bröstet
och gav dem di, och prydde dem med murgrönskransar,
med eklöv och med blommande konvolvulus.

En tog sin thyrsosstav och slog mot klippan, strax
sprang en kristallklar, daggfrisk vattenåder fram.
En annan borrade sin stav i jorden, då
lät deras gud ett källsprång utav vin slå upp.
Och de som hellre ville ha den vita drycken
behövde bara köra fingrarna i marken
så fick de mjölk. Och ifrån thyrsosstavarna
dröp ljuvlig honung. Ja, om själv du varit där
och sett det som vi såg, du hade fallit ned
och tillbett denne gud som du förföljer, herre !

Under tiden had flera herdar kommit samman.
Vi stod och överbjöd varandr i beundran
av de mirakel som vi såg. Men en som var
förtrognare med staden och mer talför, tog
till orda : "Män från dessa tysta berg - hör hit!
Vi skulle säkert vinna konung Pentheus gunst
om vi grep hans mor Agaue bland backanterna."
Vi tyckte att han talat väl - och gömde oss
i skogens snår. När stunden kom för deras gudstjänst,
med höjda stavar, gripna av backantisk yra
de stände upp en samfällid hymn till Iacchos,
guds egen son. Och bergen genombävades
av andakt. Allting, även djuren rycktes med.

I spetsen för de dansande kom kungamoderna
färdi sin plats. Jag störtar fram ur snåret där
jag låg i bakhåll och försökte gripa henne.
Hon ropar till de andra : "Häråt, mina hundar !
vi är jagade av män. Men följ mig, följ mig,
besvägnade med thyrsosstavarna i hand !"
Vi flydde huvudstupa och blev räddade.
Så gick de lös på beskapen som betade

från berg

med !

Forten forts.

Hängslade på berget - slaktande med blotta händerna!
De skulle sätt en välfödd ko bli dödad, kalvar
bli sönderslitna lem för lem och kastade
omkring! Ur trädens grenar dröp det blod
från de ohyggliga girlander som hängts upp.
De ilska tjurarna som värjde sig med hornen
blev vräkt överända och av tusen händer
släts köttet loss från benen på ett ögonblick.
De hade inte hunnit blinka, herre konung!

Sen vände de tillbaka dit varifrån de kommit,
till källorna som guden låtit sprin a fram,
och tvädde blodet av sig. Vattendropparna
av ornars tungor slockades från deras kinder.

O, herre, vem han än må vara, denne gud,
välkomna honom hit till staden! Mäktig är han
i många ting, har jag hört sägas - inte minst
som givare av druvans trösterika safter.
"och utan vinet själva kärleken är död
och alla andra glädjemen i vårt liv. (herden ut)

Hörskaren

Fastän jag bävas för att tala oförtäckt
till herskaren, så må det likväl sägas:
Dionysos är en gud, och ej den ringaste!

Pantheus

Liksom en våldeld griper redan backusyran
omkring sig - hela Hellas till evärdlig skam!
Här är ej plats för tvekan. (till vakten) Till elektraporten
med order: alla sköldbeväpnade och alla
beridna ryck r genast ut i full beredskap,
bågekyttarna med spända strängar ställer upp!
"i drar i fält mot dem. Det gått för långt
och vi skall tåla detta utav kvinnorna!

Gud från
bergen

Dionysos

Ja hör mitt ord och vägrar att bli övertygad,
kung Pentheus. Fast du brukar våld mot mig, så vill
jag ge dig detta råd : grip ej till vapen mot
en gud, men far med lämpor. Dionysos låter
ej sina trogna drivas bort med våld från bergen.

Pentheus

Det råd är opåkallat. Var du nöjd med att
du sluppit lös. Vill du bli fängslad omigen ?

Dionysos

Ärdu honom hellre soningsoffer än att spjärna
mot vidden. Du är människa, och han en gud.

Pentheus

Ja, offra skall jag. Kvinnooffer till och med !
Sär jag fördriver hans backanter från Kithairon !

Dionysos

Det blir den här som flyr med bronsbeslagna sköldar
för thyrsosstavarna - till evig skam för dig !

Pentheus

Vad skall jag ta mig till med denne främling, som
vad en man gör med honom, alltid käbblar mot ?

Dionysos

Min vän, ännu kan saken göras upp i godo.

Pentheus

Skall jag kanhända lyda order av en slav ?

Dionysos

Eva: Fastän jag bär
för att bara oföräkt
här hänsner,
så nå det
lika sågas,
Dionysos är en
gud, och ej
den ringaste

Dionysos

Jag leder kvinnohopen till dig utan vapen.

Pentheus

Det är väl ett förräderi du förbereder ?

Dionysos

Har så, om jag vill rädda dig med mina konster ?

Dionysos Pentheus

Du är i pakt med dem för att i evighet
få fira edra orgier !

Dionysos

I pakt - med gud !

anåtera från

Pentheus

~~Yrk ut med blanka vapen. Och du där - håll mun !~~

*per. släcker
bar + !*

Dionysos

Ah ! -

Du ville gärna se mänaderna i bergen ?

Ja, om det skulle kosta mig allt guld jag har.

Dionysos

Har fick du plötsligt sådan våldsam lust till det ?

Pentheus

En pinsam syn förstås - en redlös kvinnohop ...

Dionysos

Och ändå vill du se det som du pinas av ?

Pentheus

På säkert avstånd givetvis, och gömd bland träden.

Dionysos

De spårar upp dig även om du smyger dit.

Pentheus

Du har nog rätt i det. Jag kommer alltså öppet.

Dionysos

Låt mig få bli din följeslagare på färd.

Pentheus

Ja, ~~kom så går vi genast~~. Varöfr dröjer du?

klädder!

Dionysos

Jag måste först klä ut dig i en linnekjol.

Pentheus ~~Vad skall det tjäna till?~~

Vad skall det tjäna till? En karl i kvinnokläder?

Dionysos

De slår ihjäl dig om de ser dig där som man.

Pentheus

Naturligtvis. Din klokhet har jag länge anat.

Dionysos

Det är Dionysos själv som inspirerar mig.

Pentheus

Pentheus

Och hur skall dina kloka planer genomföras ?

Dionysos

Först ska du ta på din kostym
~~Gå in i huset. Jag skall ordna din kostym.~~

Pentheus

Vad för kostym ? Jag skäms att klä mig som en kvinna.

Dionysos

Bachanterna
Men har du inte lust att se ~~mänaderna~~ ?

Pentheus

Vad är det då för kläder du vill sätta på mig ?

Dionysos

Först smyckar jag ditt huvud med en lockperuk.

Pentheus

Och vidare ? Hur vill du mer draperas mig ?

Dionysos

I fotsid mantel. Och ett dok på huvudet.

Pentheus

Jag kan omöjligt sätta på mig allt det där !

Dionysos

Du föredrar en blodig strid med kvinnorna ?

Pentheus

Näväl, jag får väl böja ned en spåringsfärd
~~Näväl, jag får väl böja ned en spåringsfärd~~

Dionysos

Ja, det är bättre än att sätta hårt mot hårt.

Pentheus

Hur skall jag komma osedd genom Thebes gator?

Dionysos

Vi går på öde vägar. Jag skall leda dig.

Pentheus

Allting är bättre än att bli ett löje för
backanterna. Jag går, och följer dina råd.

Dionysos

Ja, gör det. Jag står helt till ditt förfogande.

Pentheus

Så går jag. Antingen i spetsen för min här -
~~eller också så som du har föreslagit ...~~

(går in i palatset)

Dionysos

O kvinnor, konungen är snärjd i mina garn!
Han går till detta möte, som skall bli hans död.
Dionysos, nu till berket - du är inte fjärran.
Bestrafva honom du, förmörka hans förstånd,
gjut in det lätta vansinnet i Pentheus själ.
Han hade aldrig låtit kläda sig till kvinna
vid sina sinnens bruk - men driven från förståndet
han fogar sig. Igenom Thebes gator skall xxxxx
han gå i kvinnodräkt, till stor förtjusning för
det folk han förut hotat och tyranniserat.

Gjög gör att kläda honom i den dräkt som blir hans
hans svepning när han faller i sin moders händer.

Så skall han lära känna guden Dionysos,

Hebe-löva
ver
under
vidalen!

riktig!

Soldaterna och han

Heb. böya sänge, - 24 -

*asiaderna med vädet
Heb. soldaterna*

KÖREN

Dionysos (ut ur palatset)

Du som är ivrig att bevittna det förbjudna,
som skyndar villig när du borde spjärna mot -
kung Pentheus, visa dig ! Träd fram och låt mig se dig
i kvinnoskepnad och i full ^{bachant} ~~mänska~~ rustning,
beredd att spionera på din egen mor.

(Pentheus ut ur palatset, iförd kvinnokläder)

Pentheus

Hur tycker du jag tar mig ut ? Som Ino, eller
kanhända mera som min moder, Agaue ?

Dionysos

Det är som såge jag dem båda när jag ser dig.
Med dina lockar har' ju åkt på sned. Och jag
som lade dem så fint tillrätta under doket !

Pentheus

Jag dansade en smula på försök därinne
och svängde litet av och an med huvudet ...

Dionysos

Det där skall jag, som din kammartjänare,
strax rätta till. Stå stilla - res på huvudet.

Pentheus

Gör med mig vad du vill. Jag anförtror mig åt dig.

Dionysos

Pete rädd !

Din gördel sitter skevt, och manteln faller inte
såsom den skall i jämna veck vid fötterna.

Pentheus

Jag tyckte också det var fel på höger sida.
Men här är fellet jämnt och vackert hela vägen.

Dionysos

sträcker i väg

Jag vinner väl din vänskap om jag visar dig
backanterna mot din förväntan sedesamma?

i lyktstolpar

Pentheus

~~Är det inte möjligt?~~ Kan jag på skuldror ^{fyllda/} av backantisk kraft
ej lyfta upp Kithairons klippor om jag ville?

Dionysos

Jovisst, det kunde du. Förr var ditt sinne sjukt --
nu har du omvänt dig och allt är som sig bör.

Pentheus

Skall vi ta hävstänger till hjälp/eller vräker vi
med armar och med skuldror berget överända?

Dionysos

isken

Vill du förstöra nymfernas bergshelgedomar / väcker sig
och lunden där man dyrkar fan med syrinxflöjten?

Pentheus

~~fastän~~ isken!

Nej, du har rätt. Med våld skall inte kvinnorna
besegras. Jag skall speja på dem gömd bland träden.

jill lyskorna

Dionysos

Ja gömd. Och gömd just så som den bör gömma sig
som går att spionera på ~~mänaderna~~. bachan tera

Pentheus

Pentheus

kan se den för mig
Jag tycker just jag ser den - liksom vilda fåglar
som krupit ner i nästets vrå bland grenarna.

Dionysos

det Men därför bör du inte vara mindre varsam,
att ej du fångas själv av dem du ville fånga.

Pentheus

inlämnat - beslut
"Å raka vägen genom Thebe ! Ingen annan
än jag har mod att göra det som jag gör nu.

Dionysos

Ja; ensam är du i din stad, kung Pentheus - ensam
med din bedrift och vedermödorna som väntar.
"Följ mig. Min lejd ger säkerhet på vägen dit -
en annan för dig hem ...

Agam reagerar

Pentheus

Du tänker på min mor ...

Dionysos

I allas åsyn ...

Pentheus

Det är därför jag går dit.

Dionysos

Och buren till och med ...

Pentheus

"En onödvändig lyx.

Dionysos

Ja - i din moders armar ...

Pentheus

Du vill skämma bort mig.

Dionysos (avsides)

Uj bort men ut ...

Pentheus

Jag vet, jag har förtjänat det. (ut)

Dionysos

Ja, du är oerhörd - och oerhörda ting
går du till mötes. Himmelsvid blir din berömmelse.
Agave hör! Och dina systrar, Kadmos döttrar!
Dräp honom som jag överlämnar i ert våld.
Jag leder denne yngling till ett väldigt envig
där jag och guden segrar. Allt blir uppenbart.

KÖREN

Teiresias:
En budbärare (in)

O hus - o hus, som engång varit bland de lyckligaste
i Hellas - säd av den sädd som spirade en gång
då drakens tänder myllades i åkerns jord,
jag måste gråta över dig, så släv jag är!

En hård öde!

Förledaren

Vad är det? Har du nyheter om backantinnorna?

Budbäraren

Kung Pentheus, härskaren, Echions son, är död!

Körledaren

O Bromios, nu är din gudom uppenbarad !

Budbäraren

Vad säger kvinnan ? Hör jag rätt ? Du jublar nu ,
när kungahuset drabbats av ett sådant slag !

Körledaren

Ja, jubla vill vi och sjunga sånger

då ingen fara oss hotar mer !

Budbäraren

Tror du det finns så litet mammamod i Thebe ? -

Körledaren

En säg, vad hände - hur ljöt han döden
den orättrådige, som trotsat gud ?

Budbäraren

Hans kropp slets sönder bit för bit. En kvinna tog
en arm och en en fot som ännu bar sin sko,
och ben, avklädda köttets hölje spreds omkring
av blodbestänkta händer - Pentheos armars kropp !

Hans stoft är skingrat över bergens grova klippor,
bland skogens täta snår. Att leta rätt på allt
blir inte lätt. Hans huvud föll i moderns händer,
hon satte fast det på sin thyrsosstav och bar det -
som en trofé - man bär från lejonjakten - genom
Kithairon, lämnande de andra åt sin dans.
Och nu är hon på väg hitåt i vild triumf
med detta hemska byte, och hon ropar an
Dionysos såsom hjälpare och jaktkamrat
i denna sköna seger - armars segrarinna !

Rättens förkämpare, lagövertä-
daren, har fallit för
väktarens dom.

Pentheos blod ha
öfverflödat
i alla pilarnas
växande löf

De synas ständigt
i unggröshorn,
brister ut i
gröna blad
och fulla

Dy är världens
sömn, en syndare
är död, den
orätttrådige som
tröstat gud.
Hans öde var
behlagsvärt
när
vänder.

Budbäraren forts.

Jag drar mig undan olycksödets närhet innan
 Agaue kommer hit. Att vörda gudars bud,
 en from och måttfull vandel, är det högsta goda.
 Det är den största visdom människan kan nå. (ut)

KÖREN

Körledaren

Är ser jag kommande hitåt, med eld i blicken
 Agaue, Pentheus mor. Välkomna henne nu
 som en av oss med jubelrop till Dionysos !

Agaue (med Pentheus huvud, in)

Asiatiska backantinnor ...

Körledaren

Vartill manar du mig ?

Agaue

Jag bär ifrån bergen en
 nyskördad ranka till takets fris,
 ett underbart segerbyte !

Körledaren

Jag ser - och jag hyllar din seger.

Agaue

Utan nät blev han fångad - ~~en vild~~
 vild lejoninnas unge,
 såsom ni själva kan se !

Körledaren

I vildmarken - var ?

Agaue

På Kithairon !

Körledaren

Kithairon ?

Agaue

Där dräpte jag honom.

Körledaren

Vem var den främsta ?

Agaue

Den främsta var jag -

Agaue, den segersälla - höllad av backantinnor !

Körledaren

Öch vilka de andra ?

Agaue

Kadmos ...

Körledaren

Kadmos ?

Agaue

Hans döttrar var med när jag

fällde mitt villebråd.

Lyckosam var min jakt !

Snart skall alla mig prisa !

Körledaren

Och Pentheus, din son ...

Agaue

Skall hylla sin moder, som vunnit
som jakt-byte leijonets huvud !

Körledaren

Med jubel ...

Agaue

Jublande - ja !

Körledaren

Är du glad ?

Agaue

Jag fröjdas
över den lysande, osannolika
bedrift jag har utfört.

Körledaren

Låt dina landsmän se det stolta segerbyte
som du fört med dig hem - du olycksfödda kvinna !

Agaue

Invånare i denna stad med stolta murar,
församla er och skåda detta segerbyte
det vilddjur som vi Kadmos döttrar egenhändigt
har dödat, utan lansar, kastspjut eller nät,
med våra vita armar / varför yves ni
åt jaktredskapens nyttolösa hantverk / Se -
med dessa våra händer har vi sönderslitit

det ättla illebräd
i nedlagt
hem för hem !

Kadmos (följd av bärare med en övertäckt bår)

Häråt, ni bärare av dessa ömkansvärda
kvarlevor, Pentheus stoft. Ställ båren framför huset.

Agaue

O fader, evig ära fallit på din lott,
ty du har givit livet åt det ädlaste
av döttrar. Alla har vi hedrat oss, men jag
är främst ! Jag gick direkt från vävstolen och skytteln
till stora död - till denna vapenlösa jakt !

Här bär jag med mig - se - det stolta segerbytte
som blev min del, att spikas upp på taket till
ditt hus. Jag överlämnar det i dina händer.

Kadmos

En gränslös olycka som sinnet skyggar för att fatta
att fatta - detta våldsdåd som du har förövat.
Din olycka är fruktansvärd - men även min.
Vi är tillintetgjorda. Bromios, din hand
har drabbat rättvist, men för hårt, sin egen släkt !

Agaue

Vad gamla män är ogemytliga och sura
i ord och uppsyn ! Mätte Pentheus bräs på mig,
och vara lika modig när han går på jakt
med Thebes ynglingar. Att trotsa gudarna
är allt han bryr sig om. Det är din uppgift
att tillrättavisa honom. Varför kallar ingen
honom hit att glädjas även han åt min triumf ?

Kadmos

Mitt arma barn - du skulle sörja gränslöst om
du var vid dina sinnens fulla bruk . Och om du alltid
~~blir kvar i den förvirring som besjalar dig,~~
du vore lika lycklig som beklagansvärd.

Agæue

Men säg då vad det är som är så olycksdigert !

Kadmos

Lyft dina ögon först mot himlavalvet, barn !

Agæue

Så här ? Vad syner väntar där att jag skall se ?

Kadmos

Är någonting förvållat med det, ännorlunda ?

Agæue

Det tycks mig högre, klott och kaxar klarare än förr ...

Kadmos

Men säg mig nu : vems hand håller du på armen ?

Agæue

~~Fråga mina släktingar !~~

Kadmos

~~Se på det än en gång. Det är snart gjort.~~

Agæue

~~O gud - vad ser jag ! - har jag varit detta? gud !~~

Kadmos

~~Nej se på handens släkt - du bättre nu ?~~

Agæue

Agave

~~Naj!~~ Pentheus huvud är det, ~~Pentheus arma huvud!~~

Admos

~~Som jag begrävt innan du igenkände det.~~

Ni hade båda skuld - ni fruktade ej gud.

✓ Och därför lät han denne sona bådas fel,
ditt och hans eget, och förintade mitt hus
och mig, som aldrig haft en son, och som fått i va
att se din livsfrukt, stackars olycksfödda kvinna,
så ömkligt ~~mördad~~ - ~~henom som vårt hus såg upp till,~~
som höll det ~~sanna~~ du min egen dotters son!

2 Du var en skräck för staden: ingen vågade
så länge du var här förgå sig mot den gamle,
mot mig - han skulle drabbats av din vedergällning.

3 Nu blir den store Admos ärelöst förjagad
från detta hus - han som var Thebes säningsman
och bärgade så rika skördar av sin sädd!

7 Du käraste av människor - ~~Ännu död~~ ja, även död
jag räknar dig som karast - aldrig mera skall
du röra vid mitt gråa skägg och kalla mig
din morfar, tala med mig som du gjorde förr
och säga: "Vem har förörrättat dig, du gamle?
Är du nedstämd? Vilka sorger tynger på ditt sinne?
Säg bara, jag skall genast straffa den förmätne!"

Nu är jag slagen, och du, stackare, är död -
din mor tillintetgjord och hennes systrar dömda.
Ja, finns det någon som ej fruktar gudarna
må han besinna dennes död - och dyrka dem!

Agave

~~Min far, jag måste gå i landsflykt utan dig...~~

Admos

Agave: vad ett väl jag nu för
jag är till i ena ögat.

varfallet jag ända mig
berömd
fosterlandet?

A: min fader - fänat!

K: Särskilt även du villt osälla barn

sång 6 + sång 1

S
2
U
T

scen 17. (sid. 27 - 29)

Teiresias (in) :

1 O hus - o hus, som engång varit bland de lyckligaste i Hellas - ~~så av den sådd~~
2 ~~som spirade engång då drakens tänder myllades i åkerns jord, jag måste gråta~~
3 ~~över dig, ditt hårda öde!~~

Körledaren :

Är du nyheter om backantinnorna ?

Teiresias :

Kung Pentheus, härskaren, Echions son, är död !

Körledaren :

O Bromios, nu är din gudom uppenbarad !

Teiresias :

Vad säger kvinnan ? Hör jag rätt ? Du jublar nu, när kungahuset drabbats
av ett sådant slag !

Körledaren :

(Ja, jubla vill vi och sjunga sånger) ~~da ingen fara oss hotar mer !~~
Rättens förtrampare, lagöverträdaren, har fallit för rättvisans dom.
Tyrannens blod har offrats att vattna frihetens växande kraft.
Nu smyckar staden sig i murgrönskransar, brister ut i gröna blad och frukter !

Teiresias :

~~Tror du det finns så litet mannamod i Thebe ? - ?~~

Körledaren :

Du gamle, dina ord är icke värdiga din vishet.

Nu skälver marken, nu rämnar murar, ~~snart~~ snart dansar hela världen !

Teiresias :

Djup är världens sömn, en syndare är död, den orättrådige som trotsat gud.
Hans öde var beklagansvärt men väntat. ~~Hans stoft är skingrat över bergens~~ *Kyllaba*
~~grova klippor, bland skogens täta snår. Att leta rätt på allt blir inte lätt.~~
Hans huvud föll i moderns händer, och nu är hon på väg hitåt i vild triumf
med detta hemska byte. Jag drar mig undan olycksödets närhet innan Agaue kommer
hit. Att vörda gudars bud, en from och måttfull vandel, är det högsta goda.
~~Ät~~ Det är den största visdom människan kan nå. (ut)

(Kadmos in med Pentheus kvarlevor i en säck)

Agae : (med Pentheus huvud i händerna)

O fader, evig ära fallit på din lott, ty du har givit livet åt den ädlaste av döttrar. Alla har vi hedrat oss, men jag är främst ! Jag gick direkt från vävstolen och skytteln till stora död - till denna vapenlösa jakt !

Här bär jag med mig - se - det stolta segerbyttet. Jag övelämnar det i dina händer. }

Kadmos :

En gränslös olycka som sinnet skyggar för att fatta - detta våldsdåd som du har förövat. Din olycka är fruktansvärd - men även min. Vi är tillintetgjorda.

O Bror
Mitt arma barn - du skulle sörja gränslöst om du var vid dina sinnens fulla bruk.

Agae :

Men säg då vad det är som är så olycksdigert !

Kadmos : Lyft dina ögon först mot himlavalvet, barn !

Agae : Så här ? Vad syner väntar du att jag skall se ?

Kadmos : Är nånting förvandlat med det, annorlunda ?

Agae : Det tycks mig högre blott och klarare än förr ...

Kadmos : Men säg mig nu : vems huvud håller du på armen ?

ge
Agae : Pentheus huvud. (Pentheus arma huvud) !

*fråga om
huvudet
se på det
det är inte gjord*

Kadmos : Du min egen dotters son, du käraste av människor - ja även död jag räknar dig som kärast !

Du var en skräck för staden. Ingen vågade så länge du var här förgå sig mot den gamle, mot mig - han skulle drabbats av din vedergällning. Nu är jag slagen och du, stackare, är död, du som vårt hus såg upp till, som höll det samman.

Nu blir den store Kadmos ärelöst förjagad från denna stad - han som var Thebes säningsman och bärgade så rika skördar av sin sådd.

Vart skall jag vända mig, berövad fosterlandet ?

Agae : Vad vet väl jag, min far ? Jag är till ringa hjälp.

Min fader - farväl !

Kadmos : Farväl även du, mitt osälla barn. (går)

*vara
hillsbala !*